

**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-514/23-E

Název	Obchodní akademie a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Pardubice, Štefánikova 325
Sídlo	Štefánikova 325, Zelené Předměstí, 530 02 Pardubice
E-mail	oa@oapce.cz
IČO	48 161 209
Identifikátor	600 012 328
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Ing. Monika Dobešová
Zřizovatel	Pardubický kraj
Místo inspekční činnosti	Štefánikova 325, Pardubice
Inspekční činnost na místě	11. až 13. a 17. 4. 2023

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti vykonávané podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, bylo zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání včetně hodnocení naplňování školních vzdělávacích programů.

Charakteristika

Obchodní akademie a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Pardubice, Štefánikova 325 (dále „škola“) vykonává činnost střední školy, ve které je v denní formě

vzdělávání vyučování obor vzdělání 63-41-M/02 *Obchodní akademie*, ukončený maturitní zkouškou. Ke dni zahájení inspekční činnosti navštěvovalo školu 338 žáků ve 12 třídách.

Od minulé inspekční činnosti došlo ke změně na místě ředitelky školy a také ke změně majetkových poměrů u budov využívaných školou. Všechny tři vzájemně propojené objekty, které škola využívá ke své činnosti, jsou již v majetku zřizovatele. Nicméně jedna z budov je stále na pozemku soukromé společnosti. Majetkové poměry v minulosti komplikovaly realizaci a financování investičních oprav, což se aktuálně promítá na horším stavu budovy (opadávající omítky, stav sociálních zařízení, oken apod.).

Stravování pro žáky i zaměstnance školy je zajištěno ve školní jídelně Základní školy Pardubice, Štefánikova 448 a ubytování pro dojíždějící žáky v Domově mládeže a školní jídelně Pardubice.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka školy ve svém prvním funkčním období převzala některé prvky původního systému řízení a zároveň se snažila o změny vyplývající z vlastní vize v koncepci rozvoje školy, kterou vytvořila pro výběrové řízení. Některé kompetence jsou delegovány na zástupkyni ředitelky a další zaměstnance (výchovná poradkyně, metodička prevence). Svoji koncepci ředitelka revidovala v roce 2021, bez hlubšího zhodnocení naplnění cílů nebo pojmenování hrozeb a příležitostí. Novou SWOT analýzu vytvořila na základě informací od vyučujících z každoročních rozvojových rozhovorů a dotazníků. Příležitostí je využít pro zpracování SWOT analýzy nejen výstupy z uvedených dotazníků, ale i analýzu stavu provedenou vedením školy, což podpoří účelné stanovení cílů i strategií pro jejich naplnění.

Systém řízení školy je spíše méně otevřený, kompetence jsou sice rozděleny, ale účelná zpětná vazba je omezena tím, že ředitelka mnoho věcí částečně zajišťuje a organizuje sama. Komunikaci účastníků vzdělávání týkající se plnění úkolů pro strategický rozvoj školy více podpoří konkrétní a srozumitelné vymezení toho, co, a do kdy, je nutné udělat a jakým způsobem to pomůže zejména žákům. Doporučením je aktivně získávat zpětnou vazbu od učitelů, a zejména od žáků, příležitostí je zaměřením dalšího vzdělávání na prohloubení dovedností pedagogického vedení a na posílení otevřené komunikace s účastníky vzdělávání (např. propojení výstupů z předmětových komisí s návrhy vedení školy na její rozvoj). Kontrolní systém školy je málo účinný např. při aktualizaci školní dokumentace. Někdy je málo přehledná (např. systém dodatků ke školnímu vzdělávacímu programu z roku 2014), méně srozumitelná a některé části nejsou zpracovány v dostatečném rozsahu (vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve stejném školním vzdělávacím programu).

Personální podmínky školy ředitelka řeší zejména s ohledem na vyšší věkový průměr pedagogického sboru. Několik vyučujících v době konání inspekce neabsolvovalo nebo ještě nedokončilo studia k získání odborné kvalifikace učitele střední školy, což se někdy méně příznivě projevilo např. při účelnosti vzdělávacích metod výuky. Doporučením je zaměřit hospitační činnost vedení školy i vzájemných hospitací učitelů a na metodickou podporu učitelů. Uvádějící učitelé pomáhají začínajícím kolegům s adaptací na pedagogický proces. Hospitační činnost ve škole vykonává převážně zástupkyně ředitelky školy. Další provádí ředitelka, vedoucí předmětových komisí a uvádějící učitelé začínajících učitelů. Vzájemné hospitace pedagogů probíhají, škola ale cíleně nevyhodnocuje jejich přínos pro zlepšování pedagogické práce vyučujících. Vhodné by bylo zaměřit pozornost při hospitační činnosti vedení, ale i dalších zaměstnanců na jednotlivá témata týkající se výuky (např. sebehodnocení a vzájemné hodnocení žáků, formativní hodnocení, práce s cílem hodiny, diferenciací práce směrem s žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, ale

i nadanějším). Její výstupy následně vyhodnocovat a podpořit zvyšování kvality vzdělávání různými formami dalšího vzdělávání pro pedagogy.

Ve spolupráci se zřizovatelem a také prostřednictvím využití dalších zdrojů finančních prostředků se škola usiluje o zlepšování podmínek pro vzdělávání (např. nová digitální jazyková laboratoř, podlahy v některých učebnách, výpočetní technika, elektroinstalace). Další finanční prostředky získává z pořádání přípravných kurzů, jazykových kurzů a z kurzů pro přípravu k mezinárodní zkoušce FCE.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Zhlédnuté vyučovací hodiny všeobecně vzdělávacích předmětů se většinou vyznačovaly promyšlenou strukturou, avšak spíše z pohledu obsahu. Probíhaly v atmosféře, která obvykle vytvářela příznivé podmínky pro vzdělávání. V úvodu téměř všech hodin chybělo stanovení konkrétního vzdělávacího cíle hodiny, učitelé sdělovali žákům pouze obsah hodiny z pohledu probíraného tématu. Ve většině hodin převažovala frontální výuka, část vyučujících využívala zpestřující prvky s cílem vhodně aktivizovat žáky. V některých hodinách učitelé řízeným dialogem žáky aktivně zapojovali do vzdělávacího procesu. Dobře se to dařilo například v hodinách, v nichž učitelé propojovali vyučované téma s vlastními zkušenostmi žáků, kteří se aktivně zapojovali a sami uváděli svoje zkušenosti z praxe a kladli otázky k probíranému tématu. Jen v malé míře byly využity skupinové činnosti žáků, častěji vyučující zařazovali samostatnou práci žáků a práci ve dvojicích. V některých případech ale žáci párovou spoluprací nechápali jako přínos pro vlastní učení, i přes výzvu učitele raději pracovali samostatně. Komunikační kompetence se dařilo rozvíjet v části hodin (při ústním zkoušení, prezentaci, referátech), pozitivem bylo následné využívání sebehodnocení a vzájemného hodnocení žáků. Nicméně sebehodnocení se objevovalo jen jako předstupeň hodnocení ze strany pedagoga. Pro zvyšování kvality vzdělávání je doporučením cíleně využívat příležitosti pro sebehodnocení a vzájemné hodnocení žáků v hodinách zaměřených na osvojování nového učiva. V průběhu sledovaných hodin práce i plnění úkolů byly ve většině případů nastaveny na stejnou úroveň bez potřebného rozlišení vzdělávacích možností žáků, ať už s ohledem na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, tak i s ohledem na žáky rychlejší nebo nadanější. Zpětnou vazbu o pochopení učiva žáky získávali občas učitelé v průběhu výkladu. Pro závěrečné shrnutí, zopakování důležitých poznatků a zhodnocení práce nebyl vytvořen dostatečný časový prostor. Pokud ke shrnutí došlo, provedl je většinou stručně sám učitel, ověřování naplnění stanovených cílů vzdělávání a hodnocení hodiny s ohledem na vlastní učení žáků bylo výjimečné.

Pro zvyšování efektivitu výuky českého jazyka učitelé v hodinách vhodně využívali pracovní listy k rozvoji čtenářské gramotnosti, uplatnění čtenářské strategie, k charakteristice textu, procvičení a upevnění učiva. Při práci s texty a jejich interpretaci byli žáci aktivní. Učitelé v některých hodinách vhodně využívali průběžné motivační hodnocení a podporovali žáky ve vyjádření vlastního názoru. Občas byla ve výuce účelně využita chyba. Využití didaktické techniky podporovalo názornost výuky. K vyhledávání a porovnávání informací využili žáci výjimečně mobily. V hodinách cizích jazyků byl převážně užíván vyučovaný jazyk, pouze v případě potřeby dovysvětlení a zajištění správného pochopení učiva nebo vyžadovaného úkolu, vyučující použili český jazyk. K podpoře výuky cizích jazyků je využívána nová digitální jazyková učebna, kde žáci efektivně pracovali nejen na cvičeních obsažených v interaktivních učebnicích, ale i na dalších materiálech, které pro ně vyučující připravují a vyhledávají na internetu. Práce v online prostředí žákům umožňovala pracovat podle svého vlastního tempa, vyučující při těchto hodinách pouze monitorovali práci žáků a dopomáhali tam, kde bylo potřeba. V těchto

hodinách byly rozvíjeny komunikační kompetence častými rozhovory ve dvojicích, kdy učitelé náhodně spojovali dvojice k sobě a mohli je potom podle vlastní volby poslouchat a kontrolovat správnou výslovnost i obsah práce, kterou žáci ve dvojicích dělali. Díky tomu, že všichni pracovali se sluchátky, nerušili se navzájem a rychlost a efektivita práce tomu také odpovídala. V případě hodin matematiky byly zaznamenány rozdílné pedagogické přístupy, které byly z velké části dány osobností učitelů a délkou jejich učební praxe. V případě učitelů s kratší praxí by bylo vhodné cíleně zařazovat více vzájemných hospitací zaměřených na způsoby a účelnost komunikace se žáky, na aktivizační metody spojené se získáváním přínosné zpětné vazby k tempu a srozumitelnosti výuky i lepší individuální dopomoci žákům přímo v hodinách.

V oblasti výuky odborných předmětů je pozitivním zjištěním zařazení praktických předmětů jako *firemní praxe*, *ekonomická cvičení* a *informační technologie v ekonomice*, které umožňují upevnění učiva v praktických činnostech. Žáci se učí pracovat ve fiktivních firmách, dokáží samostatně využívat účetní software. Metody výuky výrazně rozvíjejí samostatnost žáků a posilují dovednosti při práci s výpočetní technikou. Efektivitu těchto hodin zvyšuje i účelné rozdělení tříd do skupin, kdy se mohou učitelé lépe individuálně věnovat žákům.

Odborné předměty teoretické i praktické byly vyučovány věcně správně v klidné a podporující atmosféře. Učitelé byli dobře připraveni na výuku po stránce obsahu, v případě *firemní praxe* i velmi dobře po stránce metod a forem práce (byla zaznamenána kooperativní spolupráce žáků, sebehodnocení i vzájemné hodnocení, velmi dobrý závěr pro zpětnou vazbu a efektivní přípravu na příští hodiny). Pokud měly odborné předměty praktický ráz, byla zpravidla vhodně využívána kromě frontální výuky i forma samostatné práce, kterou účelně podporoval řízený rozhovor učitele s žáky. V teoretické výuce byla přínosem komunikace učitele s žáky formou řízeného rozhovoru, prvky diskuze byly spíše výjimkou, práce s dalšími zdroji nebo aktivní práce žáků s nimi nebyla zaznamenána. Závěry většinou chyběly nebo je stručně sdělili pouze učitelé. Tempo hodin bylo zpravidla jednotné pro všechny žáky, diferenciací nebyla zřejmá. Pokud byla hodina vedena učitelem jako dominantním zdrojem informací, vedlo to žáky k dílčí pasivitě. Nicméně učitelé dokázali ve vhodných situacích efektivně pracovat s chybou, kterou zpravidla považovali ne za problém, ale příležitost žákům něco znovu vysvětlit nebo upřesnit. Zřejmá byla také snaha vyučujících komunikovat se všemi, i když některé třídy jsou poměrně početné.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Výsledky vzdělávání žáků, ročníkové i u maturitních zkoušek škola sleduje obvyklými způsoby, vedení školy i učitelé mají dobrý přehled nejen o žácích úspěšných, ale i o žácích ohrožených školní neúspěšností. Neformálně byla stanovena hranice neúspěšnosti žáků ve čtvrtletních hodnoticích zprávách (průměrné hodnocení 3,0 a horší), které projednává pedagogická rada, vyjadřují se k nim třídní učitelé a v případě potřeby i školní poradenské pracoviště. Se vzdělávacími výsledky žáků zatím škola systematicky nepracuje, zpravidla vede pečlivě ucelenou statistiku výsledků, ale nezabývá se systémově důvody horších výsledků některých žáků a vlivem např. volených metod a forem práce přímo ve výuce.

Ve školním roce 2021/2022 celkové výsledky žáků odpovídaly trendům posledních let, 24 žáků neprospělo, 13 nebylo hodnoceno, mnozí z nich uzavírali klasifikaci před zahájením nového školního roku např. prostřednictvím komisionálních zkoušek. Pozitivním zjištěním je velmi malý počet kázeňských opatření, pouze minimum neomluvených hodin a také spíše nižší míra absence žáků ve výuce (zhruba 60 hodin na žáka). Neúspěšnost žáků je vyšší

zejména v posledních dvou ročnících studia. V jarním termínu 2022 z celkového počtu 65 žáků neuspělo 25 z nich (neúspěšnost přibližně 37 %), po podzimním opravném zůstalo neúspěšných téměř 15 % žáků.

Výroční zpráva o činnosti školy v rámci výsledků nereflektovala ročníkové výsledky žáků, zabývala se pouze statistikou výsledků u maturitní zkoušky. Uplatnění absolventů a jejich úspěšnost při dalších vzdělávání škola systémově nesleduje. Vlastní hodnocení školy uváděné ve výroční zprávě zmiňuje nástroje a způsoby evaluace, ale postrádá pojmenování dosažených výsledků a cílů, samotné hodnocení chybí.

Ke dni inspekční činnosti škola evidovala osm žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, pro jednoho z nich zpracovala individuální vzdělávací plán. Realizaci potřebných podpůrných opatření doporučených školským poradenským zařízením pomáhá zajišťovat asistentka pedagoga. Na základě znalosti a vyhodnocení potřeb žáků je ve škole realizován systém vlastních podpůrných aktivit a někteří žáci jsou vzděláváni podle plánu pedagogické podpory. Primární prevence a výchovné poradenství jsou zajišťovány dvěma pedagogickými pracovníky. Výchovná poradkyně eviduje informace a zprávy ze školských poradenských zařízení a vyučujícím zprostředkovává přístup k základním informacím o žácích s potřebou podpory. Aktuální záležitosti jsou řešeny na pravidelných setkáních členů školního poradenského pracoviště. V rámci kariérového poradenství výchovná poradkyně pomáhá žákům při výběru jejich dalšího studijního nebo pracovního uplatnění především formou individuálních konzultací. Metodická prevence pracuje ve škole prvním rokem, ve spolupráci s výchovnou poradkyní se postupně seznamuje s nastavenými strategiemi a současně využívá zkušenosti z oblasti prevence z předchozího působení. V rámci podpory vztahů v třídním kolektivu škola pořádá adaptační kurzy pro žáky prvních ročníků. Dalšími aktivitami podporujícími třídní kolektivy jsou pravidelné sportovní kurzy. Významnou roli v této oblasti mají také tematicky zaměřené besedy a přednášky. Otázky, vlastní návrhy týkající se chodu školy a možnosti řešení vznikajících problémů projednává i *Žákovská rada* na svých setkáních.

Závěry

Vývoj školy

- Změna na pozici ředitelky školy,
- vyřešení majetkových poměrů u budov využívaných školou.

Silné stránky

- Metody a formy výuky odborných ekonomických předmětů,
- zařazování zajímavých a atraktivních ekonomických předmětů (*fiktivní firma, firemní praxe, ekonomická cvičení, informační technologie v ekonomice*).

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Minimální zohledňování individuálních potřeb žáků ve výuce,
- nedostatečná práce se vzdělávacími cíli, závěry hodin nevedou k účelnému a smysluplnému shrnutí,
- malý důraz na efektivní sebehodnocení a vzájemné hodnocení žáků,
- nepřehlednost základních školních dokumentů.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Plánovat další vzdělávání pedagogů na základě výsledků hospitační činnosti zaměřené na určité oblasti (např. diferenciaci, práce s cílem, vzájemné hodnocení žáků),
- diferencovat učivo a výrazněji podpořit nadanější a rychlejší žáky,
- věnovat více času závěrečnému shrnutí hodin se zpětnou vazbou od žáků k přínosu hodiny pro jejich vlastní učení,
- využívat v hodinách ve větší míře sebehodnocení a vzájemné hodnocení žáků,
- zařazovat pestřejší výukové metody,
- pracovat lépe se získanými daty od vyučujících i žáků a využít je při tvorbě koncepce,
- v rámci dalšího vzdělávání se zaměřit na prohloubení dovedností pedagogického vedení a na posílení otevřené komunikace s účastníky vzdělávání týkající se úkolů, strategií a cílů školy,
- zpřehlednit základní školní dokumenty, aby byly srozumitelné pro všechny účastníky vzdělávání.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 30 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Školní vzdělávací programy platné pro školní rok 2022/2023
2. Školní řád střední školy platný od 1. 9. 2022
3. Koncepce rozvoje školy pro období 2018 – 2024 (revidovaná v srpnu 2021)
4. Třídní knihy střední školy pro školní rok 2022/2023
5. Výroční zpráva o činnosti školy - školní rok 2021/2022
6. Dokumenty o realizaci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků ve školním roce 2022/2023 (výběr)
7. Zápisy z jednání pedagogické rady (výběr)
8. Rozvrhy tříd a pedagogů platné ke dni inspekční činnosti
9. Školní matrika žáků, školní rok 2022/2023 (výběr)
10. Personální dokumentace pedagogických pracovníků (výběr)
11. Dokumentace výchovného poradenství (výběr) a preventivních programů za školní rok 2022/2023
12. Dokumenty vztahující se k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví, školní roky 2021/2022 a 2022/2023 (výběr)

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místě příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Hana Řebíčková, školní inspektorka,
vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Petra Holánková, školní inspektorka

Bc. Daniela Růžová, kontrolní pracovnice

Mgr. Martin Valášek, školní inspektor

Ing. Martin Kovář, odborník na ekonomiku

V Pardubicích 15. 5. 2023